

# SUİTDER

SDÜ İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ DERGİSİ

Süleyman Demirel University Journal of Humanities and Social Sciences

Sayı/Issue	62-Aralık 2024/ 62-December 2024
Makale Bilgisi/ Article Info	Araştırma Makalesi/ Research Article
Başvuru Tarihi/ Submitted Date:	27 Temmuz 2024
Kabul Tarihi/ Accepted Date:	24 Eylül 2024
Atıf/Citation:	Ünveren, D. (2024). Dil Çalışmalarında Kültür ve Söylem: Bibliyometrik Bir Analiz. Süleyman Demirel Üniversitesi İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi. 351-372
DOI:	10.35237/suitder.1523318
Benzerlik / Similarity: %	%12

## Dil Çalışmalarında Kültür ve Söylem: Bibliyometrik Bir Analiz

*Culture and Discourse in Language Studies: A Bibliometric Analysis*

Dilek ÜNVEREN<sup>\*</sup> 

Öz

Kültürün kendini gösterme yollarından biri dildir. Kültür her zaman hem gerçek hem de hayalî olan bir söylem topluluğuna dilsel olarak aracılık eden bir üyektir. Dil, yalnızca kültürün inşasında değil, kültürel değişimin ortaya çıkmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Bu noktada, dile dair alanlarda (sosyoloji, dilin eğitim süreçleri vd.) kültür ve söylemle bu konuları birleştiren araştırma ve modellerin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu çalışmada, dile dair alanlarla kültür ve söylem konulu çalışmaların analizi sunulmuştur. Araştırma kapsamında incelenen çalışmalar, Web of Science (WoS) akademik/bilimsel veri tabanı kayıtları taranarak elde edilmiştir. Detaylı taramalar neticesinde, nihai olarak araştırma kapsamında olduğu değerlendirilen 135 çalışmanın bibliyometrik analizi yapılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular, dile dair alanlarda kültür ve söylem konularında gerçekleştirilen çalışmalar ve eğilimlere ulaşılmasını olanaklı kılarak böylelikle alanda daha fazla üzerinde durulmasının, eksik olduğunun ya da geliştirilmesi gerektiği düşünülen çalışmaların yapılmasını sağlayacaktır. Alan yazında konuyla ilgili bibliyometriye dayalı bilimsel çalışmaların sınırlı sayıda olduğu da düşünüldüğünde, bu çalışmanın disiplinler arası dil, söylem ve kültür çalışmaları alanındaki yazına katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** Dil Çalışmaları, Kültür, Söylem, Bibliyometrik Analiz.

### Abstract

One of the ways culture manifests itself is through language. Culture is always a linguistically mediated membership in a discourse community that is both real and imagined. Language plays an important role not only in the construction of culture but also in the emergence of cultural change. At this point, it is very important to develop research and models that combine culture and discourse in language related areas (education, sociology etc.). In this research, bibliometric analysis of studies on culture and discourse carried out in language related areas is presented. The studies examined within the scope of the research were obtained by examining Web of Science (WoS) academic/scientific database

\* Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Isparta/TÜRKİYE, E-Posta: [dilekunveren@sdu.edu.tr](mailto:dilekunveren@sdu.edu.tr), **ORCID ID:** 0000-0003-3415-9274.



records. As a result of detailed research, 135 studies that were ultimately considered to be within the scope of the research were analyzed. The findings obtained from this research provide various clues about the studies and trends on culture and discourse in language related areas. Considering that there are a limited number of scientific studies based on bibliometrics on the subject in the literature, it is believed that this study will contribute to the interdisciplinary areas of language, language education, culture and discourse literature.

**Keywords:** Language Studies, Culture, Discourse, Bibliometric Analysis

### GİRİŞ

Kültürün kendini gösterme yollarından biri dildir. Kültür her zaman hem gerçek hem de hayalî olan bir söylem topluluğuna dilsel olarak aracılık eden bir üyeliştir. Dil, yalnızca kültürün inşasında değil, kültürel değişimin ortaya çıkmasında da önemli bir rol oynamaktadır. Bu noktada, dile dair alanlarda (sosyoloji, dilin eğitim süreçleri vd.) kültür ve söylemle bu konuları birleştiren araştırma ve modellerin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu bağlamda, yabancı dil öğretimi ve öğrenimini etkileyen sosyokültürel faktörlerden bahsedilirken *kültürel* terimi, sıklıkla sosyal terimiyle ilişkilendirilir. Pek çok bilim insanı sosyal ve kültürel olanı birbirinden ayırmaz. Kramsch (1996, s. 10), bu iki sıfatı -sosyal ve kültürel- aynı madalyonun iki yüzüne, yani dilin organize söylem topluluklarında kullanıldığı eş zamanlı ve art zamanlı bağlama atıfta bulunmak için kullanır. Sözlü iletişim pratikleri ve düşünce alışkanlıkları olarak söylem, bir topluluğun kimliğini, ahlaki değerlerini, tarih anlayışını ve geleceğe yönelik özlemlerini somutlaştırır. Kültürlerarası pragmatik, kültürlerarası iletişim ve kültürlerarası öğrenme, dil ve kültür arasındaki bağlantıyı inceleyen uygulamalı dilbilimin alanlarından bazılarıdır (Kramsch, 2002, s. 45).

Yazılı ya da sözlü kültürden, entelektüel ya da popüler kültürden, kayda değer olaylardan ya da günlük yaşamdaki olaylardan bahsediyor olunmasına bakılmaksızın, kültür terimi her zaman bir sosyal topluluğu tanımlamanın en az iki yoluna atıfta bulunur (Kramsch, 1996, s. 20). İlk tanım beşerî bilimlerden gelmektedir; sanat eserleri, edebiyat, sosyal kurumlar ya da günlük yaşamın eserleri gibi maddi üretimleri ve bunların tarih boyunca yeniden üretilmesi ve korunmasına yönelik mekanizmalar aracılığıyla bir sosyal grubun kendisini ve başkalarını temsil etme biçimine odaklanır. İkinci tanım ise sosyal bilimlerden gelir: Howard Nostrand gibi eğitimciler, anlamın temeli olarak adlandırdığı şeye, yani o topluluğun üyeleri tarafından paylaşılan tutum ve inançlara, düşünme, davranış ve hatırlama biçimlerine atıfta bulunur (Nostrand, 1989, s. 50).

Richard Brislin (1990, s. 45) kültürü; bilinçsizce veya bilinçaltınca *bir toplumun üyeleri tarafından doğru ve kurallara uygun olarak kabul edilen geniş çapta paylaşılan idealleri, değerleri, kategorilerin oluşumunu ve kullanımını, hayata ilişkin varsayımları ve hedefe yönelik etkinlikleri* olarak tanımlar. Dolayısıyla kültürü öğretmek, bir şeylerin yalnızca nasıl olduğunu ya da olageldiğini değil, aynı zamanda onların geçmişte başka hangi biçimlerde olabilecekleri meselesini de öğretmek anlamına gelir. Ne tarih ne de etnografya, öğrenenleri kendi kültürlerinden farklı kültürleri hayal etmelerini sağlayacak bu yaratıcı sıçramayı sağlamaz. Basmakalıp yargıları yıkmak, yalnızca insanların sanıldığı gibi olmadığını ya da özünde herkesin aynı olduğunun farkına varmak değildir. İndirgenemez bir şekilde benzersiz, farklı olduğumuzu ve farklı koşullar altında benim sen olabileceğimi, senin de ben olabileceğini anlamaktır. Dolayısıyla tarih ve sosyal bilimin yanı sıra kültür de edebiyattır, çünkü gerçekliğin ötesindeki gerçekliği ortaya çıkaran ve okurların -vekâleten- başka hayatlar yaşamasını sağlayan edebiyattır. O hâlde kültür, kendisini üç ekseninde oluşturur: Zamanın art zamanlı ekseni, mekânın eş zamanlı ekseni ve hayal gücünün metaforik ekseni (Kramsch, 1996, s. 30). Bu noktada kültür meselesi dil eğitiminin sorumluluk alanına girmektedir. Maddî kültür, diğer şeylerin yanı sıra, dil aracılığıyla sürekli olarak aktarılır, yorumlanır ve kaydedilir. Dilin bu aracılık rolü nedeniyle kültür, dil öğretiminin ilgi alanı hâline gelir. Birey, doğduğu andan itibaren maruz kaldığı sosyokültürel bağlam içerisinde dili, kurallarını, söz varlığını

ve kavramları kullanarak dünyayı algılar (Aksan, 2009, s. 123). Dolayısıyla farklı sosyokültürel bağlam içerisinde farklı dilleri konuşan kişilerin dünyayı algılama biçimleri de farklı olacaktır. Dil, belirli bir kültürün göstergeler sistemi, algılayış biçimleri, anlaşmaları, kişilerin yaşamı ve davranışlarıyla iç içedir (Göktürk, 2016, s. 75). Dolayısıyla bir dilin öğretimi esnasında kültürden bağımsız bir yaklaşım sergilenmesi gerçekçi ve işlevsel görülmemektedir.

Toplumsal değişim yavaş, ama kaçınılmaz olarak egemen kültürlerin sınırlarında gerçekleşir. Bu, aynı zamanda insanlara başka birinin dil kodunu başka birinin kültürel bağlamında nasıl kullanacaklarını öğretmek için de geçerlidir. Bir topluluğun üyelerine başka bir söylem topluluğu bağlamında nasıl konuşacaklarını ve nasıl davranacaklarını öğretmek, ana akım kültürleri ustaca çeşitlendirerek her iki toplumun sosyal ve kültürel denklemini potansiyel olarak değiştirir. Kültürün dil yoluyla toplumsal inşasına ilişkin bu görüş, toplumdilbilimciler ve genel kültürel çalışmalar alanındaki akademisyenler tarafından araştırılmıştır. Ancak bu, kültürü dilden bağımsız bir yerde var olan tutum ve fikirlerden oluşan bir şey olarak değerlendirme eğiliminde olan dil öğretmenlerine tanıdık gelen bir görüş değildir. Son 40-50 yılda kültür, edebiyat ve dil öğretimindeki akademik ayrım, her alanın bilinen teorik ve pedagojik ilerlemeleri sağlamasına olanak tanımıştır, ancak bu durum dil öğretiminin, dilin kültürün toplumsal inşasında aracılık etme işlevini göz ardı etmesine neden olmuştur. Ayrım, dil öğretimi katı yapısal ve işlevsel sınırlar içinde tutmaktayken kültür; genellikle konuşma, dinleme, okuma ve yazmadan sonra beşinci bir beceri olarak kabul edilmektedir (Kramsch, 1996, s. 12).

### **Dil Çalışmalarında ve Öğretiminde Kültür Anlayışının Kuramsal Temeli**

Bir dil eğitimcisinin dilini öğrettiği ülkenin kültürüne karşı açık ve öğrenme yolunda istekli olması hem onun hem de öğrencilerinin kültürler arası yetkinliği açısından oldukça önemlidir (Peterson ve Coltrane, 2003, s. 40; Cinkara, 2016, s. 55, Peterson ve Coltrane, 2003, s. ?). Ancak, dil eğitimi alanında, ister anadili ister diğer dillerin eğitiminde olsun, dil öğretmenleri genellikle kültür öğretimi konusunda yeterli olmadıklarından endişe duymaktadırlar. Öğretmenlerin, kültürün ne olduğunu ve nasıl öğretileceğini bilmemeleri, dil eğitiminde çok önemli olan kültür meselesinin göz ardı edilmesine neden olmaktadır. Bu durum, kültürün hâlâ dil sisteminin dışında bir bilgi bütünü olarak ele alındığını ve öğretmenlerin yabancı kültürler bir yana, kendi kültürlerini nasıl tanımlayacaklarını dahi bilemediklerini göstermektedir. Dil eğitimcilerinin hepsi, derslerde dil bilgisi ve sözlüklerin yakaladığı anlamların ötesinde bir anlam buldurmaları noktasında bir eğitim vermeleri gerektiği konusunda henüz uzlaşma içinde değildir. Aynı zamanda, ana dili olan veya olmayan, yaşayan konuşmacılar tarafından ifadelerle yüklenen kültürel anlamları öğretme konusunda da dil eğitimcilerinin kendilerini yetkili hissetmedikleri görülmektedir. Bununla birlikte, çoktan seçmeli testlerin günümüzde yaygın olarak kullanılması nedeniyle birçok öğretmen, kültürel olayları tarihî, edebî, sosyal veya politik bilgilere dayanarak açıklayan argümanların geçerliliğini değerlendirme yeteneğini kaybetmiştir. Sonuçta, eğer standartlaştırılmaz veya normatifleştirilemezse, kültürel bilginin aktarımını kontrol edememekten çekinmektedirler. Uygulamalı dil bilimin söylem ve kültür arasında kurduğu bağlantı, dil öğretmenlerini kendi söylem ve kültürlerinin birey ve öğretmen olarak kimliklerini nasıl şekillendirdiği üzerine düşünmeye davet etmektedir (Kramsch, 2002, s. 65).

Bununla birlikte, yoğun olarak 80'li yılların ortasından beri etkisi görülen kültürlerarası yaklaşımla kültür, yabancı dil öğretiminin bir parçası hâline gelerek programlarda ve ders kitaplarında yerini almıştır (Çobanoğulları, 2021, s. 10). Dil eğitiminde sözlü ve yazılı metinler; yalnızca dil bilimsel veya sözcüksel ifade örnekleri olarak ve yalnızca yazarlarının düşüncelerini ifade eden araçlar olarak değil, aynı zamanda belirli kültürel bağlamların inşasına, sürdürülmesine veya yıkılmasına katkıda bulunan yerleşik ifadeler olarak da değerlendirilmelidir (Kramsch, 1996, s. 50; Kramsch, 2002, s. 75). Dolayısıyla dilsel ve iletişimsel yeterliliğin gelişimi, eleştirel kültürlerarası okuryazarlık olarak tanımlanabilecek estetik ve eleştirel bilinçteki böyle bir büyümeyle zenginleştirilebilecektir. Böyle bir yaklaşımın pedagojik uygulamaları adına gerçekleştirilen

çalışmalar bulunmakta (Kramersch ve Nolden, 1994, s. 85; Kramersch, 1995, s. 120; Kramersch, 1996, s. 150), ancak bu çalışmaların, eğitim ve teknoloji bağlamında gerçekleşen güncel gelişmeler ışığında, artırılması gerektiği görülmektedir.

Dil öğretimini, hem dil biliminde hem de sosyal ve eleştirel bilimlerde güncel düşünceye daha uygun hâle getirmek için öneriler geliştiren birtakım çalışmalar bulunmaktadır (Fairclough, 1989, s. 30; Kramersch, 1993a, s. 45; Kramersch, 1993b, s. 60; Pennycook, 1990, s. 75; Byram, 1989, s. 90; Byram, ve diğerleri, 1991, s. 105; Kramersch ve von Hoene, 1995, s. 120; Kramersch ve Nolden, 1994, s. 135). Toplumsal semiyotik olarak dilin, kültürel gerçekliğin şekillenme ve temsil edilme biçiminde merkezi bir rol oynadığı kabul edilirse, o zaman kültürel gerçekliğin, dilin kendisi kadar heterojen ve heteroglossik olduğunun farkına varılması gerekir (Halliday, 1978, s. 50). İngilizler şöyle konuşur, Almanlar şöyle düşünür, Ruslar şöyle davranır denildiğinde; kültürel özelliklerin, belirli konuşurların belirli bir zamanda ve belirli bir mekânda konuşma biçimi aracılığıyla sosyal, mesleki, politik ve pedagojik statüyü güvence altına alan tarihsel güç ve otorite ilişkileri içine gömülü olduğu düşüncesi ortaya çıkmaktadır. Çokkültürlü görecelik ya da demokratik çoğulculuk bu güç ve otorite ilişkilerini otomatik olarak tersine çevirmez, yalnızca onları daha görünmez hâle getirir. Bu noktada, eleştirel dil pedagojisinin savunucuları, insanları; biz-siz, bir topluluğun üyesi-yabancı şeklinde özelleştirerek birçok kültürel boyuttan birinde veya diğerinde (örneğin, İngiliz veya kadın veya Siyah) tanımlamaya neden toplumsal sözceleme süreci olarak adlandırılan ikiliklerin kaldırılmasını önerirler (Bhabha, 1992, s. 60). Dolayısıyla, dil öğretiminin nasıl dilin yapı ve işlevlerine daha az, toplumsal sözceleme sürecine daha fazla odaklanabileceği meselesi öne çıkmaktadır. Bu nedenle, dil eğitiminde kültür ve söylem konusunun daha çok araştırılması, uygulamaya yönelik çalışmaların daha fazla gerçekleştirilerek dilin ayrılmaz bir parçası olan kültürün ya da kültürel kodların içine gömülü olduğu dil yapılarının bir arada olma durumlarına odaklanan yöntem ve tekniklerin öne çıkarılması gerekmektedir. Tüm bunlar ışığında, genelde dil çalışmaları (eğitim, kültür vd.) noktasında kültür ve söylem ilişkisinin daha fazla araştırılması ve çalışılması, bu alandaki bilgilerin güncellenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda bu çalışmada, dil eğitiminde kültür ve söylem kullanımına yönelik Web of Science veri tabanındaki çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılarak bu çalışmalarla ilgili verilerin tespit edilmesi ve eğilimlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Bir akademik disiplinin gelişimi, üretilen bilimsel çıktılarla sağlanabilmekte ve bu çıktılar, alanda kullanılabilecek bir kuramın geliştirilmesine dayanabileceği gibi, kuramların uygulanmasıyla sonuçların gözlemlendiği deneysel çalışmalar olarak da planlanabilir. Ayrıca, çalışmaların derlendiği araştırmaların genel özelliklerinin bazı tanımlayıcı parametrelerle belirlenmesi gerekebilir. Bu tür araştırmalar, alanda bir yayın havuzu oluşturarak ve o çalışmaların belirli ölçütlerle değerlendirilmesi yoluyla yapılabilir (Şeref ve Karagöz, 2020, s. 1146). Bilimsel bilginin üretiminde ve yayılmasında en çok kullanılan ana kanallardan ikisi, dergi ve kitaplardır. Bilimsel yayınlar, bilim insanlarının deney, gezi ve gözlem sonucu elde ettiği bilgi ve bulguları akademik ortamda paylaşmasını ve bulgularının başkalarına da ulaştırılmasını sağlar. Bilimsel iletişim sürecinde akademik yayınların bibliyometrik ölçekler kullanılarak incelenmesi mümkündür ve bu analiz yöntemi alana özgü bilimsel dergilerin tanıtımı, akademik alanın yapısı hakkında bilgi aktarımı açısından son derece önemli görülmektedir. Bibliyometrik analiz, akademik yayın türlerindeki bibliyografik göstergeleri analiz etmeyi sağlayan sistematik bir tekniktir (Karagöz ve Şeref, 2021, s. 420). Böylelikle yayınlar, bibliyometrik analizler yoluyla belirli özellikleri açısından incelenerek çeşitli veriler elde edilir.

İlgili alan yazın incelendiğinde, bu çalışmanın konusu olan dil eğitimi ve kültür alanında bibliyometrik analiz çalışmasının olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte, Türkçe Eğitimi alanındaki makalelerinin ve lisansüstü tezlerinin eğilimlerini belirlemeye yönelik araştırmalara rastlanmaktadır (Akaydın ve Çeçen, 2015; Eyüp, 2020; Karagöz ve Şeref, 2020). Ayrıca, Türkçe Eğitimi alanında, dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi temel dil becerilerine yönelik çalışmaların eğilimlerini belirlemeye yönelik çalışmalar da bulunmaktadır (Tok ve Potur, 2015, s. 60). Yine Türkçe Eğitimi'nde, ancak bu kez yabancı dil olarak Türkçe Öğretimi'ndeki çalışmaların

eğilimlerini belirlemeye yönelik olarak Şeref ve Karagöz (2020) tarafından yapılmış bir çalışma da bulunmaktadır. Alan yazında yine Türkçe Eğitimi'ndeki çalışmaların yönelim ve eğilimlerini bilimsel toplantılar üzerinden inceleyen araştırmalar da görülmektedir (Bozkurt ve Uzun, 2015; Şeref ve Karagöz, 2019). Böylelikle, bu çalışmaların kuram ve uygulama boyutlarında alana katkısının önemi değerlendirilmiştir. Bahsi geçen bu meta analiz çalışmaları, Türkçe Eğitimi alanındaki çalışmaların çoğunlukla betimleyici düzeyde olduğundan alana yeni bir bakış açısı ve yöntem getiren çalışma sayısının az olduğunu ortaya koymuştur (Karagöz ve Şeref, 2021, s. 120). Bu bağlamda, yapılan bu araştırmada, dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem alanında yapılan çalışmalarla ilgili olarak aşağıda yer verilen sorulara yanıt aranmıştır:

#### **Araştırma Soruları**

1. Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem alanında yapılan akademik çalışmalarda en sık kullanılan anahtar kelime ağ durumu ve sözcük bulutu analiz sonuçları nedir?
2. Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem alanında yapılan akademik çalışmaların yıllara göre sayısal dağılımı nasıldır?
3. Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem alanında yapılan akademik çalışmaların Web of Science kategorisindeki listede ilk 10'da yer alma durumuna göre dağılımı nasıldır?
4. Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem kapsamındaki yayınların yazarlara göre dağılım haritası nasıldır?
5. Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem kapsamındaki yayınların dergilere göre dağılım haritası nasıldır?
6. Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem alanında yapılan akademik çalışmaların yayın indekslerine göre dağılımı nasıldır?
7. Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem alanında yapılan akademik çalışmaların yer aldığı yayıncı kuruluşların bulunduğu ilk 5 ülkenin dağılımı nasıldır?
8. Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem kapsamındaki kaynaklardaki atıf dağılımı nasıldır?
9. Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem alanında yapılan akademik çalışmaların ve atıfların ülkelerine yönelik dağılım haritasının görünümü nasıldır?
10. Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem alanında yapılan akademik çalışmalardan en çok atıf alan ilk 5 yayının sayısal dağılımı nasıldır?

#### **Yöntem**

##### **Araştırma Modeli**

Bu araştırmada, dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem konusuna dair çalışmaların eğilimini görmek amaçlandığı için betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama, geçmişte ya da hâlihazırda devam etmekte olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma modelidir (Karasar, 2014, s. 52). Bu bağlamda, araştırmada bahsi geçen konuyla ilgili durum kendi koşulları içinde, etkileme amacı olmadan incelenmiştir.

##### **Veri Toplama ve Verilerin Çözümlemesi**

Dil çalışmalarında ve eğitimindeki kültür ve söylem alanındaki yayınların eğilimlerini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada veri analiz tekniği olarak bibliyometrik analiz kullanılmıştır. Bibliyometri terimi, bibliyometrik analizi ilk kez kullanan Pritchard tarafından, matematik ve istatistiksel yöntemlerin kitaplara ve diğer iletişim ortamlarına uygulanması olarak tanımlanmıştır (Pritchard, 1969, s. 348). Çalışmada bibliyometrik analizin kullanılmasının nedeni; bu yöntemin ülkeleri, kurumları, konu alanlarını, dergileri, özel araştırma konularını belirleme ve

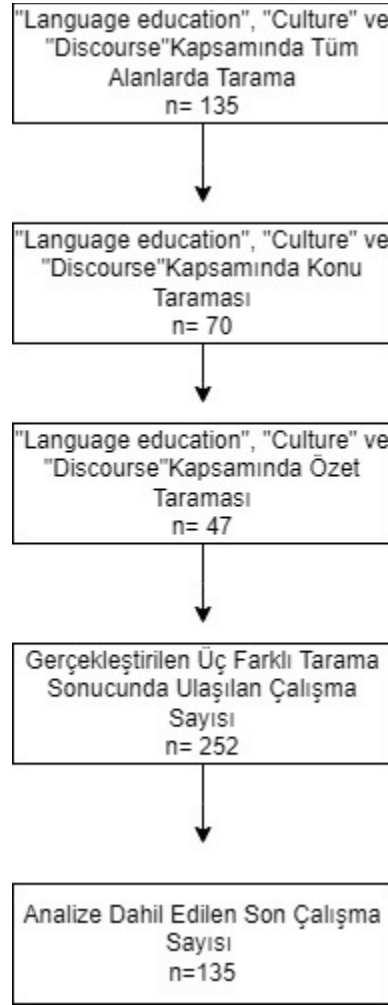
değerlendirmede oldukça etkili olmasıdır (Huang ve diğerleri, 2006, s. 1324). Ayrıca bibliyometri, belirli bir disiplinde ya da alanda yapılan araştırmaların profilini belirlemeyi sağlayıp bilimsel bilgi üretiminin sistemli bir şekilde gelişimini, ağırlık noktasını, eksikliklerini ortaya koymak açısından oldukça önemli bir araştırma türü (Işık ve diğerleri, 2019, s. 64) olduğu için de bu araştırmada kullanılmıştır.

Bu bağlamda çalışmada, araştırma ve inceleme süreçleri, uluslararası etki değeri yüksek akademik/bilimsel çalışmalara ulaşmak amacıyla Web of Science (WoS-Core Collection) akademik veri tabanı kapsamında gerçekleştirilmiştir. Web of Science, 1900'den günümüze dek yayınları içermesi nedeniyle sıkça tercih edilen, en güvenilir ve en yüksek kalite standartlarına sahip bilimsel araştırma veri tabanlarından biri olarak kabul edildiği için bu çalışmanın araştırma sürecinde kullanılmıştır (Gaviria-Marin ve diğerleri, 2019, s. 23; Li ve Hale, 2016, s. 109). WoS veri tabanında 21.000'den çok hakemli ve yüksek kaliteli akademik çalışma bulundurmaktadır. Bununla birlikte, ESCI, SSCI, AHCI endekslerde yer alan akademik çalışmalar ve bu çalışmalara yapılan atıflar da tespit edilebilmektedir (Açıkgöz ve Çizmeli, 2023, s. 78). Bu kapsamda bu çalışma, üç aşamadan oluşmaktadır. Araştırmanın ilk aşamasında Web of Science (WoS) veri tabanında bibliyometrik analiz yapılmış, ikinci aşamasında WoS bibliyometrik analizi sonucu elde edilen çalışmalar VOSviewer üzerinde anahtar kelime eş-oluşum analizi ve ortak alıntıyla atıfta bulunulan kaynak analizine tabi tutulmuştur. Üçüncü aşamada da elde edilen veriler uygun tablo ve şekillerle sunularak değerlendirilmiştir.

### İşlem Süreci

Bu çalışmada bibliyometrik analiz için anahtar kelimeler ve tarama kapsamı, dil alanında 2, dil ve kültür çalışmaları alanında 2, dil eğitimi alanında 2 ve söylem alanında 2 olmak üzere toplamda 8 uzman görüşü alınarak belirlenmiştir. Buna göre; "language education" (dil eğitimi), "culture" (kültür), "discourse" (söylem) anahtar kelimelerini kullanarak, tüm alanlar, konu ve özet bağlamında 3 farklı düzeyde bir tarama gerçekleştirilmiştir. Daha sonra Web of Science veri tabanında oluşturulan algoritmayla detaylı aramada, öncelikle tüm alanlar (all fields) arama kriteri çerçevesinde, belirlenen anahtar kelimeleri kapsayacak şekilde ve ve/veya/değil mantıksal sınamalarla eşleştirilerek taramalar yapılmıştır. Tarama sonucunda toplam 135 çalışmaya ulaşılmıştır. Konu filtresi kapsamında "language education" (dil eğitimi), "culture" (kültür), "discourse" (söylem) anahtar kelimeleriyle yapılan taramada 70 çalışma tespit edilmiştir. Sonraki aşamada ise arama filtresi, özet (abstract) olacak şekilde daraltılmıştır. Bu aşamada "language education" (dil eğitimi), "culture" (kültür), "discourse" (söylem) anahtar kelimeleri kullanarak çalışma özetleri kapsamında gerçekleştirilen tarama sonucunda 47 çalışmaya ulaşılmıştır. Gerçekleştirilen üç farklı tarama sonucunda toplam 252 çalışmaya ulaşılmıştır. Tüm taramalardan sonra farklı filtreleme taramaları neticesinde elde edilen birbirinin aynı olan çalışmaların tespit edilmesi üzerinde çalışılmış; 117 çalışma analiz kapsamından çıkartılmıştır. Daha sonra elde edilen çalışmalar incelenerek araştırmanın kapsamında olup olmaması açısından uygunluğu değerlendirilmiştir. Araştırmada amaca uygun olarak belirlenen kelimelerle tarama yapıldığında ilk makaleye 2011 yılında rastlanmıştır. Bu nedenle araştırma, 2011-2024 yılları arasında kaleme alınmış ve yukarıda belirtilen mantıksal sına ve filtreleme sonucunda elde edilmiş 135 makaleyi kapsamaktadır. Sonuç itibarıyla yapılan ayrıntılı incelemeler neticesinde araştırma kapsamı olan dil eğitiminde kültür ve söylem konulu olduğuna kesin olarak kanaat getirilen 135 yayın, bu araştırmanın veri setini oluşturarak analizlere dâhil edilmiştir. İncelenen çalışmalara ilişkin literatür taraması süreci, araştırmacı tarafından yapılan akış diyagramı şeklinde şekil 1'de sunulmuştur:

Şekil 1. Araştırmanın Akış Diyagramı



Gerçekleştirilen tarama neticesinde ulaşılan çalışmalar; yayın yıllarının, yayın indekslerinin ve çalışmalarda kullanılan anahtar kelimelerin dağılımı, araştırma kapsamında yer alan yayınların Web of Science kategorisindeki listede ilk 10'da yer alma durumuna göre, Web of Science veri tabanında yayımlanan akademik çalışmalardan en çok atıf alan ilk 5 yayının sayısal, konuya yönelik çalışmaların atıflarının ülkelerine yönelik, dergilere göre, yayınların yazarlarına göre, araştırma kapsamında yer alan yayıncı kuruluşların bulunduğu ilk beş ülkenin dağılımları Web of Science veri tabanından çekilip analiz edilmiş, tablo ve grafikler biçiminde görselleştirilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların anahtar kelimelerine göre ve yazarların atıflarının ülkelerine göre yoğunluk haritaları VOSviewer sözcük haritalama programı aracılığıyla, anahtar kelimelerin kullanımına ilişkin sıklık durumları ise grafik şeklinde sunulmuştur. Böylelikle, araştırmada elde edilen verilerin grafik, tablo ve şekil gibi görsellerle desteklenmesi yoluyla sonuçların açık ve anlaşılır bir şekilde sunulması amaçlanmıştır.

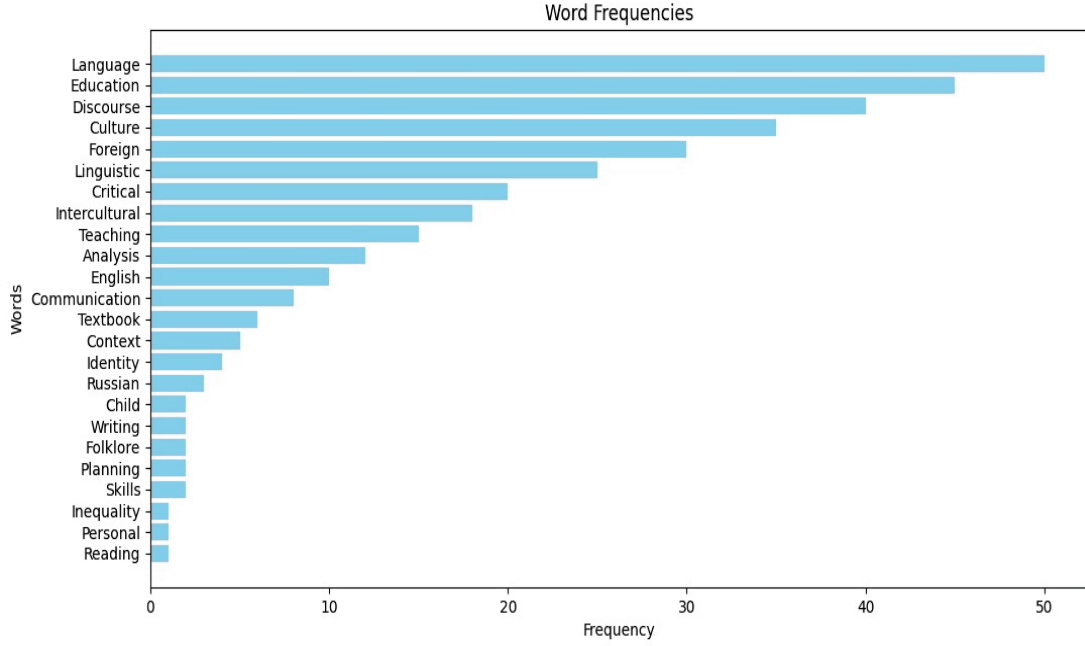
### Bulgular

Bu bölümde, dil ve eğitim kavramlarıyla kültür ve söylem konuları arasındaki ilişkileri inceleyen makalelerin veri ölçütleri kullanılarak bibliyometrik analiz tekniğiyle yapılan analiz sonuçları, tablo ve grafikler şeklinde ortaya konmuştur. Araştırmada, makalelerin yayımlandığı



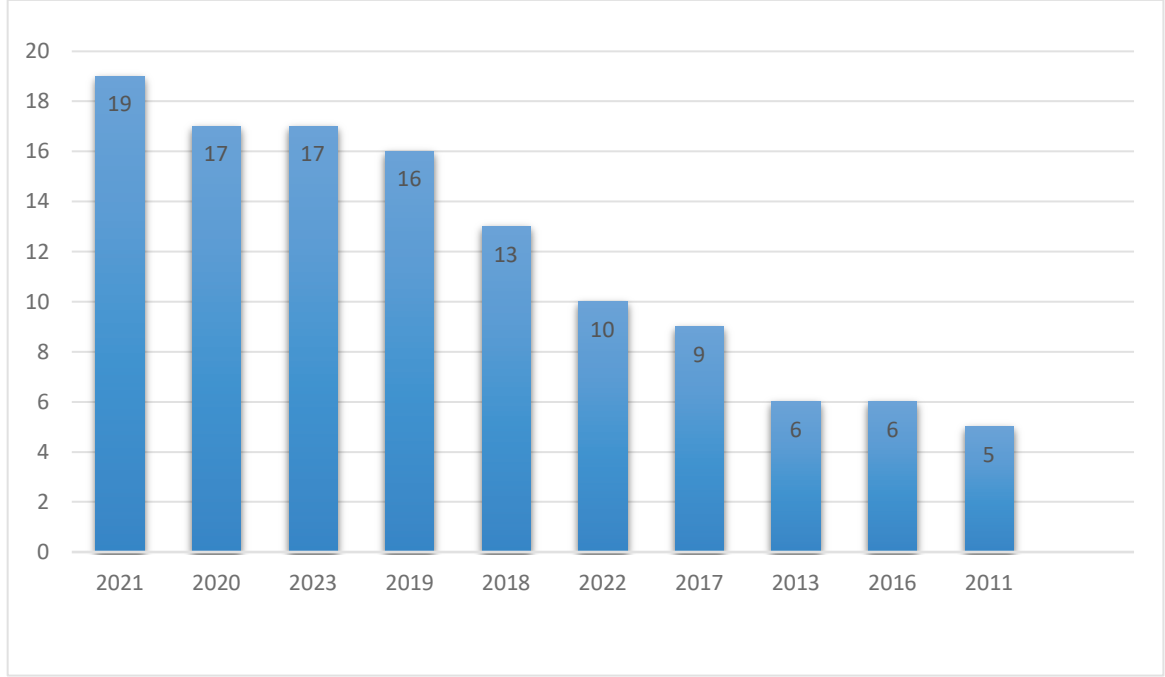


Şekil 3. Yayınların Anahtar Kelimelerinin Sıklığı



Şekil 3'teki görsel incelendiğinde, en yaygın kullanılan anahtar kelimelerin; 'Dil' (Language), 'Eğitim' (Education), 'Söylem' (discourse), 'Kültür' (Culture), 'Yabancı' (Foreign), 'Dilbilim' (Linguistic), 'Eleştirel' (Critical), 'Kültürlerarası' (Intercultural), 'Öğretim' (Teaching), 'Analiz' (Analysis), İngilizce (English) olduğu; bu kelimeleri sırasıyla; 'İletişim' (Communication), 'Ders Kitabı' (Textbook), 'Bağlam' (Context), 'Kimlik' (Identity), 'Rusça' (Russian) sözcüklerinin takip ettiği görülmüştür. Bu bulguların da, şekil 2'deki yoğunluk haritasıyla kimi noktalarda örtüştüğü; ancak sıklık analizinde daha fazla ayrıntıya girilebildiği ve detaylı analiz imkânı olduğu için yoğunluk haritasında tespit edilemeyen kelimelerin bu şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. Bunlardan bazıları; 'Çocuk' (Child), 'Analiz' (Analysis), 'Yazma' (Writing), 'Halkbilim' (Folklore), 'Planlama' (Planning), 'Beceriler' (Skills), 'Eşitsizlik' (Inequality), 'Kişisel' (Personal), 'Okuma' (Reading) olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte, analizde en yoğun ve belirgin olarak ortaya çıkan kelimelerin; söylem, dil, dilbilim ve eğitim olduğu görülmüştür. Söylem, dil biliminde, sosyal bağlamlarda sözlü ya da yazılı dilde bir cümleden daha uzun bir birim olarak tanımlanır. Dolayısıyla, dil biliminin kapsamında olan ve dil ilgili olan 'söylem'le ilgili yapılan araştırma ve çalışmalarda, dil ve dil bilim kelimelerinin sıklıkla kullanılmış olması, beklenen bir durumdur ve bulgular da bu yöndedir. Dil, içinde bulunduğu bağlamın kodları ve üretimi olduğundan, dil eğitiminde, özellikle yabancı dil eğitiminde dille birlikte, söylemi oluşturan sosyokültürel bağlam oldukça önemli olmaktadır. Bu inceleme kapsamındaki yayın ve bulgular, bu duruma koşut bir biçimde ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların yayın yıllarına göre dağılımları Şekil 4'te sunulmuştur:

Şekil 4. Araştırma Kapsamında Yer Alan Yayınların Yıllarına Göre Grafik Dağılımı



Dil eğitiminde kültür ve söylem konu alanıyla ilgili çalışma sayılarının yıllara göre dağılımına bakıldığında, Web of Science veri tabanında bu konuyla ilgili ve belirtilen kriterlerdeki çalışmaların ilk olarak 2011 yılında kaleme alınmaya başlandığı görülmektedir. Şekil 4 incelendiğinde, 2016 yılından sonra bu alandaki çalışmaların hızla arttığı görülmektedir. Başka bir deyişle, 2011 yılında bu kriterlerde 5; 2013 ve 2016 yıllarında 6'şar yayın bulunmaktayken 2017'de bu sayı 9'a ve 2018'de de 13'e çıkmıştır. 2019 yılında ise sayının 16'yı bulduğu; 2020'de 17; 2021'de 19 olduğu, ancak 2022'de tekrar 10'a düştüğü görülmektedir. Son olarak 2023'te bu alandaki yayınların hızlı bir yükselişe geçtiği ve 17'ye ulaştığı görülmektedir. Bu dağılımın bir sebebi olarak 2019 yılındaki COVID 19 pandemisi ve pandeminin etkisiyle 2020-2021 yılları arasında "COVID 19, uzaktan eğitim" gibi konularla ilgili çalışmaların ağırlıkta olduğu söylenebilir. COVID 19 ve etkileri azalmaya başlayınca, yine diğer alanlardaki çalışmalarda olduğu gibi, dil eğitiminde kültür ve söylem konulu çalışmalara da yönelim başlamıştır. Belirlenen anahtar kelimelerle yapılan tarama sonucunda ulaşılan yayınların WOS kategorisindeki listede ilk 10'da yer alma durumlarına göre dağılımları tablo 1'de sunulmuştur:

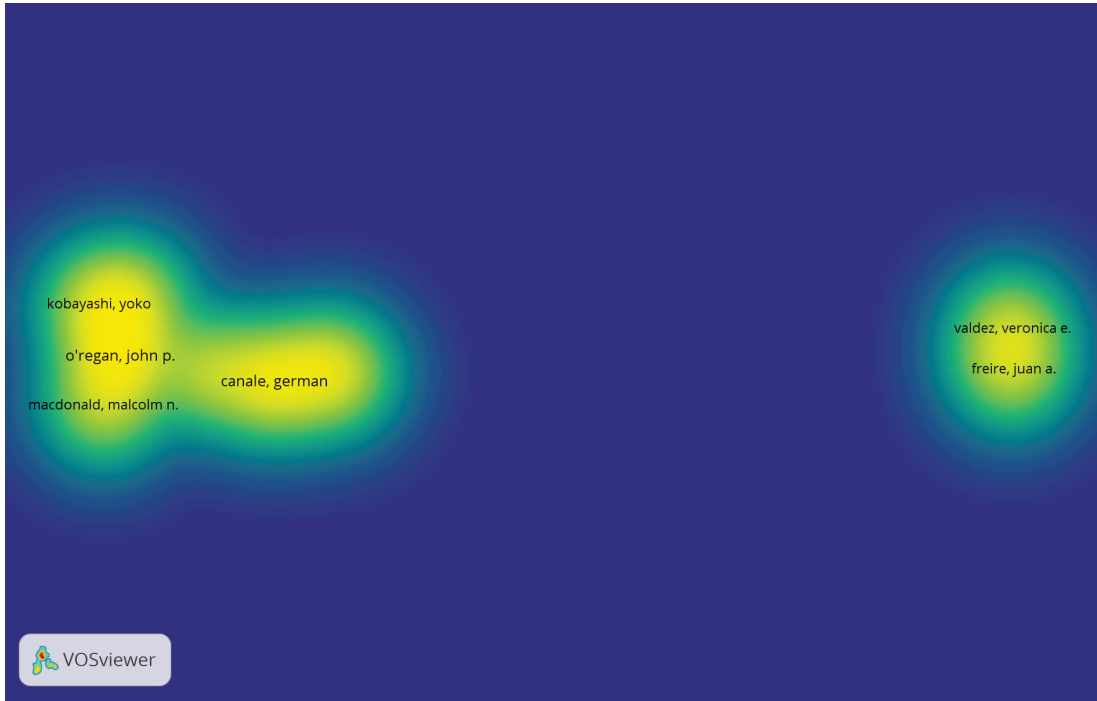
Tablo 1. Araştırma Kapsamında Yer Alan Yayınların Web of Science Kategorisindeki Listedeki İlk 10'da Yer Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Web of Science Kategorisi	f	(%)
Eğitim: Eğitim Araştırmaları	76	56.29
Dil: Dilbilim	68	50.37
Dilbilim	47	34.81
Sosyal Bilimler: Disiplinler arası	10	7.40
Kültürel Çalışmalar	5	3.70
İletişim	2	1.48

Film Radyo Televizyon	2	1.48
İnsani Bilimler: Çok Disiplinli	2	1.48
Disiplinler arası Bilimler	2	1.48
Psikoloji: Çok Disiplinli Alanlar	2	1.48

Tablo 1 incelendiğinde, araştırma kapsamına dâhil edilen dil eğitiminde kültür ve söylem konulu çalışmaların Web of Science kategorisine göre ilk 10'daki dağılımının; Eğitim: Eğitim Araştırmaları; Dil: Dil Bilim; Sosyal Bilimler: Disiplinler arası; Kültürel Çalışmalar; İletişim; Film-Radyo-Televizyon; İnsani Bilimler: Çok Disiplinli; Disiplinler arası Bilimler; Psikoloji: Çok Disiplinli alanlardan oluştuğu görülmektedir. İncelenen çalışmaların odak noktasını eğitim ve özelden de dil eğitimi oluşturduğu için bu çalışmaların temelde eğitim araştırmaları altında olduğu görülmektedir; öyle ki eğitim araştırmaları, Web of Science kategorisinde %56.29'u oluşturmaktadır. Bununla birlikte, söylem konusu dil bilim kapsamında olduğu için, dil bilimle ilgili çalışmalar Web of Science kategorisinin %34.81'ini, dil: dil bilimle ilgili çalışmalar ise çalışmaların %50.37'sini oluşturmaktadır. Bununla birlikte, sosyal bilimler, disiplinler arası çalışmalar Web of Science kategorisinin %7.40'ını, kültürel çalışmalar ise %3.70'ini oluşturmaktadır. Araştırma kapsamındaki yayınların yazarlara göre dağılım haritası şekil 5'te sunulmuştur:

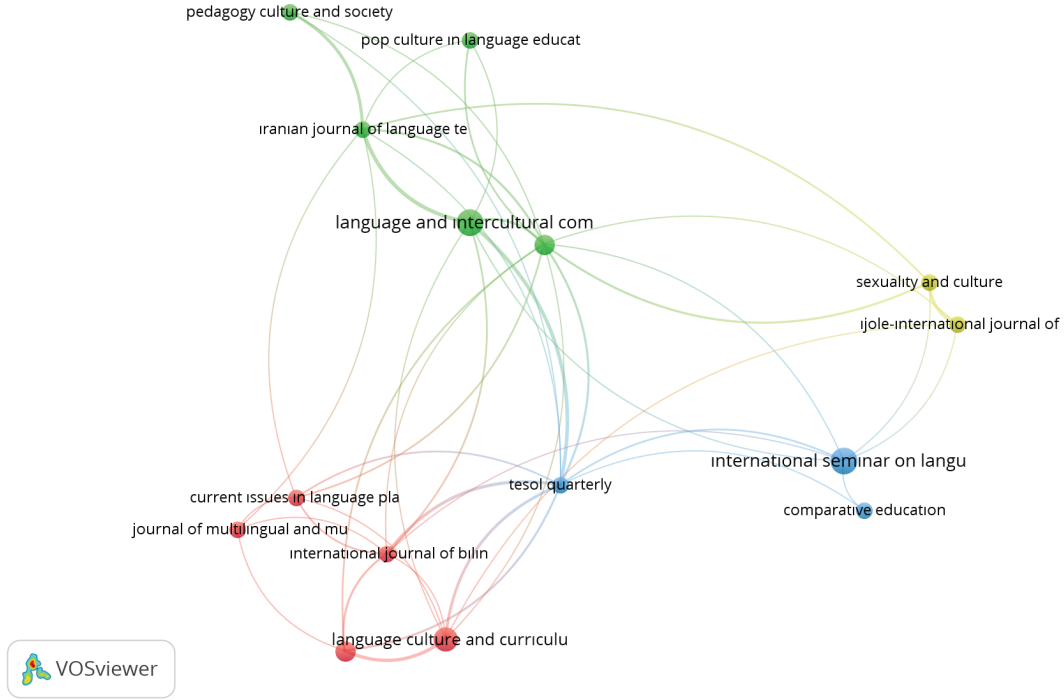
Şekil 5. Araştırma Kapsamındaki Yayınların Yazarlara Göre Dağılım Haritası



Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem konusuna ilişkin olarak bir yazarın en az iki tane yayında yer alması ve bir yazarın en az iki defa alıntılanmış olması biçiminde gerçekleştirilen analiz sonucu şekil 5'te sunulmuştur. Bu analiz neticesinde, 229 yazar sonucuna ulaşılmış, bunun sonucunda da 11 adet yoğunluk noktası ortaya çıkmıştır. Dil eğitiminde kültür ve söylem konulu yayınların analizlerine göre ilişkili olan yazarlar haritada yer aldığı gibi; Juan Freire, Veronica Valdez, German Canale, Yoko Kobayashi, John O'Regan, Malcolm MacDonald şeklinde ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamındaki yayınların dergilere göre dağılım haritası şekil 6'da sunulmuştur:

## Dil Çalışmalarında Kültür ve Söylem: Bibliyometrik Bir Analiz

Şekil 6. Araştırma Kapsamındaki Yayınların Dergilere Göre Dağılım Haritası



Bir kaynağın en az iki yayın türünde geçmesi ve yine bir kaynağın en az iki defa alıntılanması biçiminde gerçekleştirilen analiz sonucu şekil 6'da sunulmuştur. Bu analiz sonuçlarına göre 90 kaynağa ulaşılmış, sonuçta da 17 örüntü haritası ortaya çıkmıştır. Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem konulu yayınların analizlerine göre ilişkili olan kaynaklar haritada yer aldığı gibi; Pedagoji, Kültür ve Toplum, Dil Eğitiminde Kültür, Dil ve Kültürler arası İletişim, Cinsiyet ve Kültür, Dil Kültür ve Öğretim Programı, Karşılaştırmalı Eğitim, Dilde Uluslararası Seminer, Uluslararası İki Dillilik Dergisi, Diğer Dillerin Konuşurlarına İngilizce Öğretimi, Dil Planlamasında Güncel Meseleler, Çok Dilli ve Çok Kültürlü Gelişim Dergisi, Uluslararası Dil Eğitimi Dergisi şeklinde ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların Web of Science (WoS) indekslerine göre dağılımları tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Araştırma Kapsamında Yer Alan Yayınların Yayın İndekslerine Göre Dağılımı

Web of Science Index	f	(%)
Emerging Sources Citation Index (ESCI)	58	42.96
Social Sciences Citation Index (SSCI)	54	40.00
Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)	28	20.74
Conference Proceedings Citation Index – Social Science & Humanities (CPCI-SSH)	14	10.37
Book Citation Index – Social Sciences & Humanities (BKCI-SSH)	9	6.66

Tablo 2 incelendiğinde çalışmaların büyük çoğunluğunun (%42.96) 'Emerging Social Sciences Citation Index (ESCI)' (Geçiş Sürecindeki Kaynakların Atıf Dizini) sisteminde, ESCI'yi takip eden

diğer dizinin ise 'Social Sciences Citation Index' (Sosyal Bilimler Atf Dizini) olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, ele alınan yayınların %40'ı Sosyal Bilimler Atf Dizini'nde yer almaktadır. Bu çalışmada ele alınan yayınların dil eğitiminde kültür ve söylemi kapsayan genelde eğitim bilimleri, dil ve edebiyat alanı ağırlıklı çalışmalar olduğu için çoğunlukla Sosyal Bilimler Atf Dizini adlı sistemde dizinlenmeleri olağan görülmektedir. Bu çalışmada incelenen çalışmaların %20.74'ü olan azımsanmayacak çoğunluğunun Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) adlı Sanat ve İnsani Bilimler alanındaki yayınların dizinlendiği sistemde olduğu görülmektedir. Bu atf dizinine ait oranın yüksek çıkmasının sebebi, Sosyal bilimler Atf Dizini'nde olduğu gibi, bu çalışmada ele alınan yayınların dil eğitimi, kültür ve söylem konusu bağlamında eğitim, dil ve edebiyat gibi alanlara ait olmasıdır. Bununla birlikte, yayınların dizinlendiği diğer sistemler sırasıyla sosyal bilimler alanında konferans bildirilerinin dizinlendiği; Conference Proceedings Citation Index – Social Science & Humanities (CPCI-SSH) (%10.37) ve sosyal ve insani bilimler alanındaki kitapların dizinlendiği; Book Citation Index – Social Sciences & Humanities (BKCI-SSH) (%6.66) şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında yer alan yayıncı kuruluşların bulunduğu ilk beş ülkenin dağılımı tablo 3'te sunulmuştur:

Tablo 3. Araştırma Kapsamındaki Yayıncı Kuruluşların Bulunduğu İlk Beş Ülkenin Dağılımı

Ülkeler	f	(%)
ÇİN	23	17.03
ABD	23	17.03
RUSYA	20	14.81
İNGİLTERE	17	12.59
JAPONYA	12	8.88

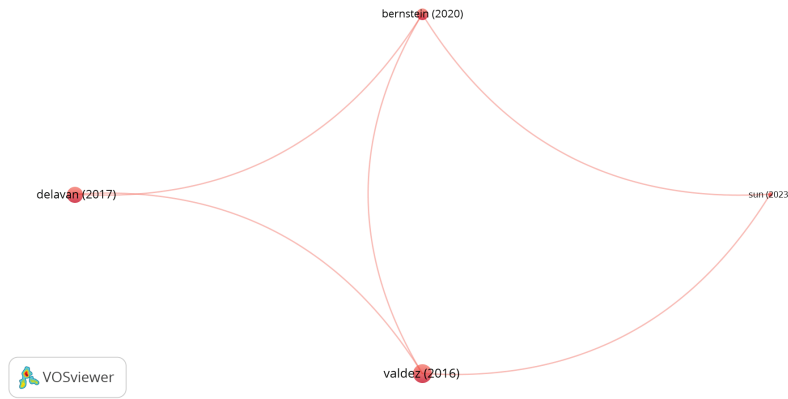
Tablo 3'te araştırma konusu ile ilgili çalışmaların yayıncı kuruluşların faaliyet gösterdikleri ülkelere göre dağılımı yer almaktadır. Tablo incelendiğinde, araştırma kapsamında incelenen çalışmaların yayımlandıkları yayın kuruluşlarının %17.03'ünün Çin ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yer aldığı görülmektedir. Bunu %14.81'lik bir yüzde ile Rusya, %12.59'luk bir yüzde ile İngiltere ve %8.88 ile Japonya takip etmektedir. Tabloya bakıldığında, Web of Science akademik veri tabanında dil eğitimi, kültür ve söylem konulu disiplinler arası çalışmaların en fazla yayımlandığı 5 ülke arasında sırasıyla, Çin, Amerika Birleşik Devletleri, Rusya, İngiltere ile Japonya'nın yer aldığı görülmüştür. Bu bağlamda, Çin ve Amerika Birleşik Devletleri'nde 23'er, Rusya'da 20, İngiltere'de 17 ve Japonya'da 12 çalışmanın gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında yer alan yayınlardan en fazla atıf alan ilk 5 çalışmaya dair dağılım tablo 4'te sunulmuştur:

Tablo 4. Araştırma Kapsamında Yer Alan Yayılardan En Çok Atıf Alan İlk Beş Çalışma

Yazarlar	Çalışma Başlığı	Atıf Sayısı
Kramsch, C	Culture in foreign language teaching	115
O'Regan, JP	English as a Lingua Franca: An Immanent Critique	65
Teo, P	Teaching for the 21st century: A case for dialogic pedagogy	61
Valdez, Ve, Delavan, G, Freire, JA	The Marketing of Dual Language Education Policy in Utah Print Media	52

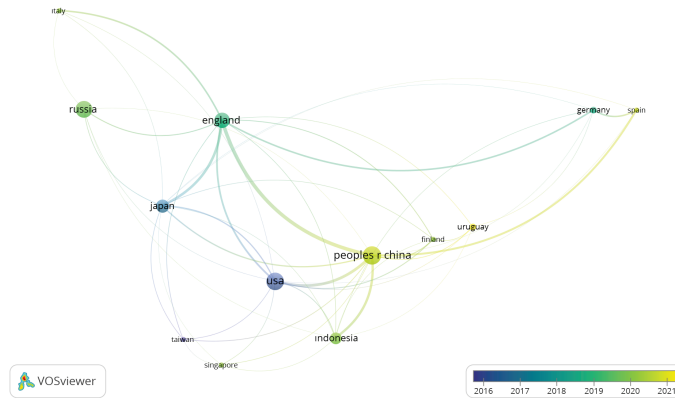
Tablo 4'te araştırma kapsamındaki yayınların en fazla atıf alanlarından ilk 5 yayına bakıldığında ilk sırada 115 atıfla, Claire Kramsch'a (2013) ait 'Yabancı Dil Öğretiminde Kültür' (Culture in Foreign Language Teaching) adlı yayın görülmektedir. En fazla atıf alan yayın listesinin ikinci sırasında 65 atıfla JP O'Regan'a (2014) ait 'Bir Lingua Franca Olarak İngilizce: İçkin Bir Eleştiri' (English as a Lingua Franca: An Immanent Critique) adlı yayın bulunmaktadır. Bu yayını 61 atıfla P Teo'ya (2019) ait '21.yüzyılda Öğretim: Diyalojik Pedagoji Örneği' (Teaching for the 21st Century: A case for Dialogic Pedagogy) adlı çalışma takip etmektedir. Son sırada ise 52'şer atıfla Valdez, Delavan ve Freire' ye (2016) ait 'Utah Yazılı Medyasında Çift Dilli Eğitim Politikasının Pazarlanması' (The Marketing of Dual Language Education Policy in Utah Print Media) ile başka bir yayınıyla atıflarda ilk sırada olan yine Claire Kramsch'a ait ilk basımı 1998 olan 'Dil ve Kültür' (Language and Culture) isimli yayın bulunmaktadır. Araştırma kapsamındaki yayınların atıf haritası şekil 7'de sunulmuştur:

Şekil 7. Araştırma Kapsamındaki Yayınların Atıf Haritası



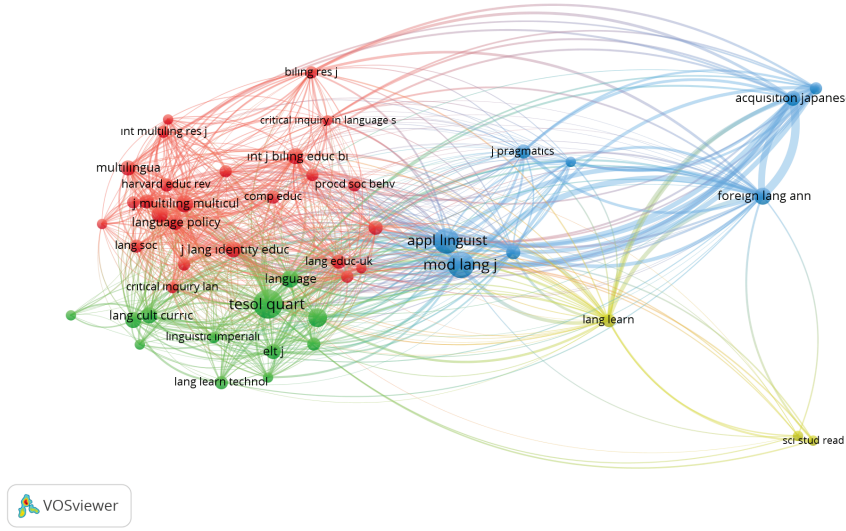
Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem konusuna ilişkin olarak bir yayının en az iki kez alıntılanmasını içerecek şekilde gerçekleştirilen analiz sonucu şekil 7'de sunulmuştur. Bu analiz neticesinde, 135 adet yayına ulaşılmış, sonuçta da söz konusu 135 dokümanın kendi içerisinde belirtilen kriterler doğrultusunda 64 adet bağlantı ortaya çıkmıştır. Bunların da yoğun alıntılanmalarının gerçekleştirildiği yazar bilgisi, haritada da paylaşıldığı üzere, şu şekildedir; Valdez (2016), Delevan (2017), Bernstein (2020), Sun (2023) şeklinde ortaya çıkmıştır. Yayınların ülkelere göre dağılımının dairesel grafik şeklinde gösterimi aşağıda sunulmuştur:

Şekil 8. Yayınların ve Atıfların Ünelere Göre Dağılım Haritası



Bir ülkeye ait en az iki yayın ve yayınlara ait en az iki atıf sonucu verecek şekilde gerçekleştirilen analiz sonucu şekil 8'de sunulmuştur. Buna göre 35 ülkenin 13 tane bağlantı haritası ortaya çıkmıştır. Dil eğitiminde kültür ve söylem konulu yayınların analizlerine göre ilişkili olan ülkeler haritada yer aldığı gibi; Çin, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Japonya, Endonezya, Rusya, Almanya, İspanya, Tayvan, Singapur, Finlandiya, Uruguay ve İtalya şeklinde ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamındaki yayınların atıflarına göre kaynak dağılımı şekil 9'da sunulmuştur:

Şekil 9. Araştırma Kapsamındaki Yayınların Atıflarına Göre Kaynak Dağılımı



Dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem konusuna ilişkin olarak bir kaynağın en az on defa alıntılanmış olmasına göre yapılan analizler sonucu 3563 tane kaynağa ulaşılmış, bunun sonucunda da söz konusu 3563 dokümanın kendi içerisinde belirtilen kriterler doğrultusunda 48 adet bağlantı ortaya çıkardığı görülmüştür. Bunlardan yoğunluk düzeyi en yüksek olanlar; Başka Dillerin Konuşurları İçin İngilizce Öğretimi, Uygulamalı Dilbilim, Modern Diller Dergisi, Edimbilgisi, Yabancı Dil Yıllıkları, Dil ve Kültür Öğretim Programı, Dil Öğretim Teknolojisi, Procedia Sosyal ve Davranışsal Bilimler, Çok Dillilik ve Harvard Eğitim İncelemeleri olarak ortaya çıkmaktadır.

## SONUÇ

Web of Science (WoS) veri tabanı, bilimsel çalışmalar açısından önemli bir veri tabanıdır. Araştırmacılara; SSCI, SCIE, AHCI, CPCI olmak üzere dört ayrı veri tabanından alınan verileri sunmaktadır. Eğitim alanında son yıllarda WoS veri tabanında yayımlanan dergiler nicelik ve nitelik bakımından artmakta, bu bağlamda da WoS veri tabanı her alanda olduğu gibi eğitim alanında da araştırma yapmak isteyen araştırmacılara güncel ve kaliteli yayınlar sunmaktadır. Bu nedenle bu çalışmada Web of Science veri tabanındaki yayınlar esas alınmış, buradaki dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem alanındaki yayınlar analiz edilmek üzere öncelikle, 'dil eğitimi', 'kültür' ve 'söylem' terimlerine yönelik olarak tüm dünyada kapsamlı ve saygın kabul edilen Web of Science (WoS) akademik veri tabanında tarama gerçekleştirilmiş, yapılan filtrelemeler neticesinde 135 çalışmanın araştırma konusu kapsamında olduğu belirlenerek analizlere dâhil edilmiştir. Araştırma kapsamındaki çalışmalar; "anahtar kelimeler, Web of Science kategorisine göre, yıllara göre araştırma sayıları, çalışmaların yayın indekslerine göre, çalışmaların yayıncı kuruluşlarının bulunduğu ülkelere göre, WoS ve tüm veri tabanlarındaki atıfların yıllara ve ülkelere göre, çalışmaların yayımlandıkları dergilere göre, yayınların yazarlara göre dağılımlarına göre analiz

edilmiş, elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Bu araştırmanın bulgu ve sonuçlarının, dile dair alanlarda kültür ve söylem konularında gerçekleştirilen çalışmalar ve eğilimlere ulaşılmasını olanaklı kılarak böylelikle alanda daha fazla üzerinde durulmasının, eksik olduğunun ya da geliştirilmesi gerektiğinin düşünüldüğü çalışmaların yapılmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak, bu çalışma kapsamında analiz edilen ve tartışma bölümünde değerlendirilen çalışmalar, dil eğitiminde kültür ve söylem alanında beklenen düzeyde çalışmanın gerçekleştirilmediğini, araştırmalar noktasında nicelik ve kapsam bakımından genişlemenin gerektiği görülmektedir. Aynı zamanda bu araştırmalar, dil eğitiminde kültür ve söylem konusunun çok yönlü ve birçok alanı kapsayan bir konu olduğu; bu konunun hem ana dil hem yabancı dil eğitiminde önemli bir noktada durduğunu ve pedagoji, sosyoloji, politika, din, ekonomi gibi birçok alanla ilişkili olduğundan hassasiyetle yaklaşılması gereken bir noktada durduğunu göstermektedir. Dil eğitiminde kültür ve söylem meselesi, yadsınamaz bir konu olduğundan bu meselenin ele alınması ve yeni yöntem, teknik ve metotların araştırılıp geliştirilmesi önerilmektedir. Bu bağlamda, bu ve bunun gibi çalışmaların bu önemli ve geliştirilmesi gereken alanı araştırmaya devam etmek adına başka çalışmalar için ilham ve çıkış noktası oluşturacağı düşünülmekte, bu alanda daha fazla çalışma yapılması önerilmektedir. Alan yazında konuyla ilgili bibliyometriye dayalı bilimsel çalışmaların sınırlı sayıda olduğu da düşünüldüğünde, bu çalışmanın disiplinler arası dil, söylem ve kültür çalışmaları alanındaki yazına katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Bu bağlamda, eğitim alanına ilişkin bibliyometrik analize yönelik alan yazındaki çalışmalara bakıldığında en yakın zamanda yapılan çalışmanın Gülmez, Özteke ve Gümüş'e (2021) ait uluslararası dergilerde yayımlanan Türkiye kaynaklı eğitim araştırmalarının genel görünümünü bibliyometrik analiz yöntemiyle inceledikleri yayın görülmektedir. Bu yayında, eğitim teknolojileri ve fen eğitimi alanlarında çalışmalar yapan yazarların üretkenlik ve etki açısından ön plana çıktıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç da, bu çalışmanın, tarama yapılan WOS dizininde dil eğitimi ve kültür alanındaki yayınların diğer alanlara göre az olması yönündeki bulgusunu destekler niteliktedir.

Dil eğitimi alanında yapılan bibliyometrik analiz çalışmalarına bakıldığında öncelikle Karagöz ve Şeref'in (2019) kaleme aldığı ve okuma alanındaki araştırmaların bibliyometrik analiz yöntemiyle incelendiği çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmanın da veri kaynağını, Web of Science (WoS) veri tabanından elde edilen veriler oluşturmaktadır. Çalışmadan elde edilen verilere göre, okuma alanındaki araştırmaların çoğunlukla makale türünde (% 69.18) ve İngilizce (% 92.46) olarak yayımlanmıştır.

Dil eğitiminde yazma becerisiyle ilgili WoS veri tabanında dizinlenen makaleleri incelemek ve mevcut eğilimleri belirlemek amacıyla bibliyometrik analiz yöntemini kullanarak yaptıkları çalışmada Karagöz ve Şeref (2020), bu alandaki en üretken ülkenin 2695 makaleyle Amerika Birleşik Devletleri olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca, alan yazına Türkiye'den de önemli katkıların sağlandığı ve Steve Graham adlı yazarın alan yazında öne çıkan çekirdek araştırmacılarından biri olduğu tespit edilmiştir. Karagöz ve Şeref'in çalışmasının bulguları, bu çalışmanın bulguları olan en çok yayın yapılan ülkenin ABD ve Çin olduğu yönündeki verileri desteklemektedir.

Daha özeldir Türkçe eğitime yönelik çalışmalara bakıldığında, Şeref ve Karagöz'ün (2019), Türkçe eğitimi akademik alanına ilişkin bibliyometrik analiz yöntemiyle değerlendirme yaptıkları çalışmalarında, en üretken yazarların Hayati Akyol ve Nihat Bayat; en sık yayın yapılan derginin Eğitim ve Bilim Dergisi olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca, Web of Science (WoS) veri tabanındaki dergilerde Gazi Üniversitesinde görevli araştırmacıların daha çok yayın yaptığı ve en sık atıfta bulunulan kaynak türünün makale olduğu saptanmıştır. Dil eğitimi ve kültür alanındaki çalışmalara yönelik bibliyometrik analizin yapıldığı bu çalışmada ise en çok yayın yapan yazarların; C.Kramsch , PJ O'regan,P. Teo, V. Valdez olduğu, bu yazarların arasında Türk yazarların bulunmadığı tespit edilmiştir.



Kültürel söylem bağlamında dilin gücü ve önemi, hem çocukların sadece kendi ana dillerinde yetişmeleri ve öğrenim görmeleri gerektiğini savunanlar hem de çift dilliliğe önem verenler tarafından da kabul edilmektedir. Ortak kültür ve değerlerle bir araya gelmiş olan yerli toplumların kolonileştirilme veya yok edilme süreçlerinde, ilk yapılan şeylerden birinin o toplumun kendi ana dillerinin kullanılmasını yasaklamak olması hiç de tesadüf değildir. Kültür öğretimi/öğrenimi, psikoloji, dilbilim, antropoloji, eğitim, kültürler arası iletişim gibi alanların da katkılarıyla gelişen disiplinler arası bir alan olmakla sadece dil öğretmenlerinin sınırları içinde olmayan bir alandır. Ancak, kültür öğrenimi ve öğretimi doğası ve yapısı gereği her zaman dil eğitimcilerinin ilgi ve çalışma konusu olmuştur (Morain,1986; Grittner, 1990; Bragaw, 1991; Moore, 1991; Byram ve Morgan, 1994.) Öyle ki, Jorstad (1981), Seelye (1981, 1994), Crawford-Lange ve Lange (1984), Byram (1988), Kramsch (1993) gibi çalışmaların hepsinde araştırmacılar, kültür ve dil öğretiminin bir arada ve birbirini destekler nitelikte verilmesi için modeller önermişlerdir. Alan yazındaki araştırmalar, dil eğitiminin yalnızca yazılı materyallerle değil; kültürel malzemenin yer aldığı karikatür, müzik, resim, film gibi araçlarla da desteklenmesinin gerektiğini belirtmektedir (İşcan, 2017; Çobanoğulları, 2021). Bu çalışmanın bulguları da, dil eğitimine yönelik yayınların kültür çalışmalarıyla birlikte yürütüldüğünü göstermesi açısından alan yazındaki araştırmalarda ortaya konan kuram, düşünce ve önerilerle koşutluk göstermektedir. Ayrıca, yine bu çalışmanın bulgularının gösterdiği üzere, dil çalışmalarında ve eğitiminde kültür ve söylem meselesi ne kadar önemli bir konu olsa da konuyla ilgili yazın incelendiğinde hem bu alanda kaleme alınan akademik/bilimsel çalışmaların hem de bu çalışmaların değerlendirildiği bibliyometri temelli çalışmaların sınırlı sayıda olduğu ve Türkiye dışındaki yazarlar tarafından kaleme alındığı görülmüştür. Yazında görülen boşluğu gidermeye yönelik olarak bu çalışmada, dil eğitimi alanında gerçekleştirilen kültür ve söylem konulu çalışmaların detaylı literatür analizi sunulurken alana önemli bir katkıda bulunduğu düşünülmekte, Türkiye bağlamında da hem bu tarz bibliyometrik çalışmaların hem de dil eğitimi ve kültür bağlamında çalışmaların yapılması önerilmektedir.

### Extended Abstract

#### Purpose

One of the ways culture manifests itself is through language. Culture is always a linguistically mediated membership in a discourse community that is both real and imagined. Language plays an important role not only in the construction of culture but also in the emergence of cultural change. At this point, it is very important to develop research and models that combine culture and discourse in language related areas (education, sociology etc.). In the light of all this, the need to further research and study the relationship between culture and discourse in language studies (education, culture, etc.) and to update the information in this field has emerged. In this context, this study aimed to identify the data related to these studies and evaluate the trends by conducting a bibliometric analysis of the studies in the Web of Science database on the use of culture and discourse in language studies and education.

#### Method

In this research, a descriptive scanning model was used because it was aimed to see the trend of studies on culture and discourse in language studies and education. Descriptive scanning is a research model that aims to describe a past or ongoing situation as it exists. In this context, the situation regarding the subject mentioned in the research was examined within its own conditions, without the aim of influencing. Bibliometric analysis was used as a data analysis technique in this study, which aims to reveal the trends of publications in the area of culture and discourse in language studies and education. In this study, the research and review processes were carried out within the scope of the Web of Science (WoS-Core Collection) academic database in order to access academic/scientific studies with high international impact. In this context, this study consists of three

stages. In the first stage of the research, bibliometric analysis was carried out in the Web of Science (WoS) database, and in the second stage, the studies obtained as a result of WoS bibliometric analysis were subjected to keyword co-occurrence analysis and co-citation and cited source analysis on VOSviewer.

### Results

In this research, a detailed analysis of studies on culture and discourse carried out in language related areas is presented. The studies examined within the scope of the research were obtained by examining Web of Science (WoS) academic/scientific database records. As a result of detailed research, 135 studies that were ultimately considered to be within the scope of the research were analyzed. The findings obtained from this research provide various clues about the studies and trends on culture and discourse in language related areas. Considering that there are a limited number of scientific studies based on bibliometrics on the subject in the literature, it is believed that this study will contribute to the interdisciplinary areas of language, language education, culture and discourse literature.

### Discussion ve Conclusion


Although the issue of culture and discourse is an important issue in language studies and education, when the literature on the subject is examined, it is seen that both the academic/scientific studies written in this field and the bibliometric-based studies evaluating these studies are limited in number, and there is no bibliometric study in the area of language education. In order to fill the gap in the literature, this study presents a detailed literature analysis of the studies on culture and discourse in the area of language and its education. In this context, first of all, a search was conducted in the Web of Science (WoS) academic database, which is accepted as comprehensive and respected all over the world, for the terms 'language education', 'culture' and 'discourse', and as a result of the filtering, 135 studies were determined to be within the scope of the research topic and were included in the analysis. The studies within the scope of the research were analyzed according to "keywords, distribution according to Web of Science category, number of studies by year, distribution of studies by publication indexes, distribution of studies by countries where publishers are located, distribution of citations in WoS and all databases by year and country, distribution of studies by journals in which they were published, distribution of publications by authors" and the findings obtained were interpreted. The studies analyzed within the scope of this study and evaluated in the discussion section show that the expected level of work in the area of culture and discourse in language studies and its education has not been achieved, and that expansion in terms of quantity, depth and scope is required in terms of research. At the same time, these studies show that the issue of culture and discourse in language education is a multifaceted and multi-field issue; that this issue is at an important point in both native and foreign language education and that it is at a point that needs to be approached with sensitivity since it is related to many fields such as pedagogy, sociology, politics, religion and economy. Since the issue of culture and discourse in language education is an undeniable issue, it is suggested that new methods, techniques and methods be researched and developed in addressing this issue. In this context, it is thought that this and similar studies will provide inspiration and a starting point for other studies to continue researching this important and developing area, and it is recommended that more studies be conducted in this area.

### KAYNAKÇA

- Aksan, Doğan. (2009). *Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akaydın, Ş. & Çeçen M. A. (2015). Okuma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 40(178), 183- 198.

- Bhabha, H.K. (1992). Post-colonial authority and post-modern guilt. In L. Grossberg, P. Nelson, and P. Treichler (eds.). *Cultural Studies*. London: Routledge, pp. 56-66.
- Bozkurt, B. Ü. & Uzun, N. E. (2015). Türkçenin eğitimi-öğretimine ilişkin bir alanyazını değerlendirmesi: uluslararası bilimsel toplantılarda eğilimler/yönelimler, *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1/2, 1-15.
- Brislin, R. W. (ed.) (1990). *Applied Cross-Cultural Psychology*. London: Sage.
- Bragaw, D. (1991). Priority Curriculum: The global imperative and its meta language. *Foreign Language Annals*, 24, (2), 115-124
- Byram, M., Esarte-Saries, V. & Taylor, S. (1991). *Cultural studies and language learning: a research report*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Byram, M. (1988). Foreign language education and cultural studies. *Language, Culture, and Curriculum*, 1, (1), 15-31.
- Byram, M. (1989). *Cultural Studies in Foreign Language Education*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Byram, M. & Morgan, C. (1994). *Teaching-and-learning language-and-culture*. Clevedon, Avon: Multilingual Matters.
- Cinkara, E. (2016). Yabancı Dil Eğitiminde Kültürün Yeri. Erdinç Yücel, Hasan Yılmaz, M. Serkan Öztürk (Ed.) *Yabancı Dil Öğretimine Genel Bir Bakış* içinde, 110-118. Konya: Çizgi Kitabevi
- Crawford-Lange, L. M. & Lange, D. (1984). Doing the unthinkable in the second-language classroom: A process for integration of language and culture. In T. V. Higgs (Ed.), *Proficiency: The organizing principle* (pp. 139-177). The American Council on the Teaching of Foreign Languages Foreign Language Education Series. Lincolnwood, IL: National Textbook.
- Çobanoğulları, F. (2021). Kültürlerarası yaklaşım bağlamında Almancanın yabancı dil olarak öğretilmesinde film kullanımı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 726-736.
- Eyüp, B. (2020). Türkçe öğretmenleri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri: Bir içerik analizi (2000-2019). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 536-558. DOI: 10.29000/rumelide.843489
- Fairclough, N. (1989). *Language and Power*. London: Longman.
- Grittner, F. (1990). Band wagons revisited: A perspective on movements in foreign language education. In D. W. Birckbichler (Ed.), *New perspectives and new directions in foreign language education* (pp. 9-43). The American Council on the Teaching of Foreign Languages Foreign Language Education Series. Lincolnwood, IL: National Textbook.
- Gülmez, D., Özteke, İ., & Gümüş, S. (2021). Overview of Educational Research from Turkey Published in International Journals: A Bibliometric Analysis. *Education & Science/Eğitim ve Bilim*, 46 (206).
- Halliday, M.A.K. (1978). *Language as Social Semiotic. The Interpretation of Language and Meaning*. London: Edward Arnold.
- İşcan, A. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarım aracı olarak filmlerden yararlanma. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*. 58, 437-452.

- Jorstad, H. L. (1981). Inservice teacher education: Content and process. In D. L. Lange ( Ed.), *Proceedings of the National Conference on Professional Priorities* (pp. 81-85). Hastingson-Hudson, NY: ACTFL Material Center.
- Karagöz, B., & Şeref, İ. (2019). Okuma alanındaki araştırmaların bibliyometrik özellikler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 781-799.
- Karagöz, B., & Ardiç, İ. K. (2019). Ana Dili Eğitimi Dergisinde yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 419-435.
- Karagöz, B., & Şeref, İ. (2020). Yazma becerisiyle ilgili makaleler üzerine bir inceleme: Web of Science veri tabanında eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 67-86.
- Karagöz, B., & Şeref, İ. (2021). Türkçe eğitimi doktora tezlerine bütünsel bir yaklaşım (1995-2020). *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (46), 43-68.
- Kramersch, C. (1996). The cultural component of language teaching, *ZIF* 1(2).
- Kramersch, C. (2002). *Language and culture*. New York: Oxford University Press.
- Kramersch, C. (1993a). *Context and culture in language teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- (1993b). Language study as border study: Experiencing difference. *European Journal of Education*, 28 (3), 349-58.
- Kramersch, C. & von Hoene, L. (1995). The dialogic emergence of difference: Feminist explorations in foreign language learning and teaching. In D. Stanton and A. Stewart (eds.). *Rethinking the Disciplines: Feminism in the Academy*. Ann Arbor, MI: Michigan University Press.
- Kramersch, C. & Nolden, Thomas (1994). Redefining literacy in a foreign language. *Die Unterrichtspraxis*, 27(1), 28-35.
- Morain, G. (1986). Commitment to the teaching of foreign languages. *The Modern Language Journal*, 67, (4), 402-412
- Moore, J. (1991). An analysis of the cultural content of post-secondary textbooks for Spanish: Evidence of information processing strategies and types of learning in reading selections and post-reading adjunct questions. Unpublished doctoral dissertation, Minneapolis: University of Minnesota.
- Nostrand, Howard (1989). Authentic texts and cultural authenticity: An editorial. *Modern Language Journal*, 73(1), 49-52.
- Pennycook, A. (1990). Towards a critical applied linguistics for the 1990s. *Issues in Applied Linguistics*, 1(1), 8-28.
- Seelye, N. (1994). *Teaching culture: Strategies for intercultural communication* (3. ed.) Lincolnwood, IL: National Textbook Company
- Şeref, İ., & Karagöz, B. (2020). Citation analysis of graduate theses on teaching of Turkish as a foreign language (1988-2019). *Cukurova University Faculty of Education Journal*, 49(2), 1145-1183.

 <b>SUITDER</b> SÖĞ İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ DERGİSİ Sakarya University Journal of Humanities and Social Sciences	
<b>Makale Bilgileri:</b>	
<b>Etik Kurul Kararı:</b>	<i>Etik Kurul Kararından muaftır.</i>
<b>Katılımcı Rızası:</b>	<i>Katılımcı yoktur.</i>
<b>Mali Destek:</b>	<i>Çalışma için herhangi bir kurum ve projeden mali destek alınmamıştır.</i>
<b>Çıkar Çatışması:</b>	<i>Çalışmada kişiler ve kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.</i>
<b>Telif Hakları:</b>	<i>Çalışmada kullanılan görsellerle ilgili telif hakkı sahiplerinden gerekli izinler alınmıştır.</i>
<b>Article Information:</b>	
<b>Ethics Committee Approval:</b>	<i>It is exempt from the Ethics Committee Approval</i>
<b>Informed Consent:</b>	<i>No participants.</i>
<b>Financial Support:</b>	<i>The study received no financial support from any institution or project.</i>
<b>Conflict of Interest:</b>	<i>No conflict of interest.</i>
<b>Copyrights:</b>	<i>The required permissions have been obtained from the copyright holders for the images and photos used in the study.</i>

